

การบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ

โดย

นายคำวิทย์ บุรณะนนท์ ร.บ., อ.บ., บร.

วิทยานิพนธ์นี้

เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2515

000827

I15596710

THE ADMINISTRATION OF BANGKOK MUNICIPALITY YOUTH CENTRE

MR. DAMRI PURANANANDA

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Political Science
Department of Government
Graduate School
Chulalongkorn University
1972

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออนุมัติ ให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

สมาน อมาตย์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

[Signature]
ประธานกรรมการ

[Signature]
กรรมการ

[Signature]
กรรมการ

[Signature]
อาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุมพล สวัสดิ์คิยากร

.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ

ชื่อ นายคำรวิทย์ บุรณะนนท์

แผนกวิชาการ การปกครอง วัน เดือน ปี ..๕๕.. มีนาคม 2515

บทคัดย่อ

"เด็กมีความสำคัญต่อประเทศชาติในอนาคต" จึงจะต้องฝึกอบรมให้รู้จักแต่สิ่งที่ดีงามตั้งแต่เยาว์วัย การอบรมเด็กนี้เป็นเรื่องธรรมชาติที่มีมาแต่โบราณ แต่ในปัจจุบันมนุษย์ผูกพันกับสังคมมากยิ่งขึ้น การที่เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกอบรมเฉพาะในครอบครัวหรือในหมู่ของตนเท่านั้นย่อมไม่เพียงพอ เพราะต่างคนก็ต่างจะแสดงออกไปในทางที่ตนได้รับการฝึกหัดอบรมมาเท่านั้น ซึ่งจะเป็นอันตรายอันจะก่อให้เกิดสังคมไม่มีระเบียบขึ้น ฉะนั้นการพัฒนาการทางการเมืองและสังคมในปัจจุบันตามระบอบประชาธิปไตยจึงเป็นหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น คือเทศบาลที่จะต้องจัดตั้งศูนย์กลางเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเยาวชนให้ดำเนินไปในทางที่ดี กิจกรรมของศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพซึ่งเป็นเทศบาลที่สำคัญที่สุด เป็นเรื่องที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งวิเคราะห์เพื่อหาข้อเสนอแนะในการที่จะช่วยพัฒนาการศูนย์เยาวชนต่อไปในอนาคต

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กและเยาวชนในสมัยใหม่ โดยชี้ให้เห็นว่าควรจะได้คำนึงถึงสภาวะธรรมชาติ ระเบียบจิตใจ และความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูเด็กควรให้เป็นไปตามปรัชญาสากลแห่งสหประชาชาติ ในส่วนของเทศบาลนครกรุงเทพซึ่งเป็นองค์การทางท้องถิ่นนั้น ก็ถึงเวลาแล้วที่จะต้องพัฒนาการในด้านศูนย์เยาวชนให้ดียิ่งขึ้น เพราะภายในอาณาเขตของเทศบาลนครกรุงเทพในขณะนี้มีพลเมืองมากยิ่งขึ้น เด็กและเยาวชนขาดสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ขาดสถานที่ฝึกฝนอบรม และทำกิจกรรมร่วมกัน ดังนั้น การมีศูนย์เยาวชนเพียง 15 ศูนย์ในเขตเทศบาลนครกรุงเทพจึงยังไม่เพียงพอ ควรจะได้มีการจัดตั้งเพิ่มขึ้นอีก และการบริหารงานต่าง ๆ ก็ควรจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องกับลักษณะของศูนย์เยาวชนที่แท้จริง ซึ่งควรจะมีการวางแผนดำเนินงานปรับปรุงเป็น 2 ระยะ คือการวางแผนปรับปรุงระยะสั้น และการวางแผนปรับปรุงระยะยาว

Thesis Title The Administration of Bangkok Municipality Youth Centre
Name Mr. Damri Puranananda Department Government
Academic Year 1971

ABSTRACT

Youths represent a future strength of the nation. It is thus essential that they obtain proper training to cope with varied political and social developments. Today, human-being became much more involved with society. It is therefore evident that the long standing family or community training is not sufficient due to its narrower scope. It is the duty of a local administration organization, i.e., the Municipality, to set up a centre to promote and develop proper youth training. The activity of Bangkok Municipality Youth Centre forms the subject of this thesis, aiming to analyse and assess the centre's activities for further recommendations and hence future development.

The thesis deals with modern training and care of the youths. It goes on to emphasize that parents (or adults) should train the young by taking into account natural environments, mental behaviours, and natural urge and in respect of International Conventions of the U.N. on Youths. It is now important that the Youth Centre of Bangkok Municipality should be improved to serve its purposes efficiently. With a rapid growth of municipal population, it appears that the city is short of centres for youth recreation, training and other organized activities. The existing 15 youth centres in Bangkok are obviously inadequate to serve young people in the city and thence more centres are needed. Also, administration of the centres should be improved and rendered more efficient to suit the requirements of a proper youth centre. The centre improvement should be planned in two stages, i.e., short and long terms. The author has proposed recommendations for such improvement of Bangkok Municipality Youth Centre in this thesis.

คำนำ

ในปัจจุบันกิจการเกี่ยวกับเยาวชนกำลังเป็นที่สนใจของคนทั่วไป ทั้งนี้เพราะ
วาทะหรือประเทศใดก็ตามจะพัฒนาไปในทางใดนั้น เป็นเรื่องของอนาคตที่ฝากไว้กับอนุชน
รุ่นหลังที่จะมารับช่วงงานต่อไป ด้วยเหตุนี้จึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะต้องอบรมสั่งสอนเด็ก
หรือเยาวชนและอนุชนรุ่นหลังให้เป็นคนดี เพื่อจะเป็นกำลังสำคัญของชาติในอนาคต วิธีการ
อบรมสั่งสอนนั้นก็มียุหลายอย่างหลายประการ การดำเนินงานเพื่อฝึกหัดอบรมเยาวชนใน
รูปของ "ศูนย์เยาวชน" ก็เป็นอีกรูปหนึ่งที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในรูปซึ่งเกิดขึ้นโดยองค์การ
ปกครองท้องถิ่นคือ "เทศบาล" ทั้งนี้เพราะเป็นองค์การทางการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ซึ่งมีพื้นฐานโดยตรงประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งกิจการในเรื่องศูนย์เยาวชนก็
เป็นเรื่องใหม่ซึ่งเทศบาลนครกรุงเทพฯ เพิ่งจะเริ่มจัดทำขึ้นในระยะเพียง 10 ปีมานี้เอง
ดังนั้นโดยที่ผู้เขียนมีความสนใจในเรื่องเยาวชนและกิจการรมาโดยตลอด และได้คลุกคลี
อยู่กับงานซึ่งมีหน้าที่อบรมปลูกฝังเยาวชนมาตั้งแต่เริ่มประกอบอาชีพ เมื่อผู้เขียนได้รับคำ
แนะนำจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. จุมพล สวัสดิ์วิทยากร รองเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ
ให้ทำการค้นคว้าวิจัยเรื่องนี้ ผู้เขียนจึงได้รับโดยทันทีเพราะเป็นการตรงกับความสนใจ
ของผู้เขียนอยู่แล้วที่จะทำการวิเคราะห์วิจัยและหาข้อเสนอแนะ เพื่อส่งเสริมกิจการเทศบาล
ในเรื่องที่เกี่ยวกับเยาวชนให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

การเขียนวิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงไปด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณา
และอนุเคราะห์จากหลายท่าน ดังนั้นผู้เขียนจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่งไว้ ณ ที่นี้
แก่ท่านศาสตราจารย์ เกษม อุทยานิน อธิการบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ที่ได้กรุณาสนับสนุนให้เขียนเข้าศึกษาต่อในบัณฑิตวิทยาลัย รวมตลอดทั้งได้ให้คำแนะนำ
และให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา ท่านศาสตราจารย์ ดร. เกษม สุวรรณกุล คณบดีคณะ
รัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ให้ความกรุณาเป็นพิเศษด้วยการปลดเปลื้องภาระ
การทำงานในหน้าที่ของผู้เขียนให้น้อยลง เพื่อเปิดโอกาสให้เขียนได้มีเวลาทำการค้นคว้า

อย่างจริงจัง และได้ให้ความเอาใจใส่ติดตามตามปัญหาข้อขัดข้องอยู่เสมอมาด้วย
 รองศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ หัวหน้าแผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ช่วยให้การสนับสนุนโดยการแนะนำ และช่วยแก้ไขปัญหามากมาย
 ซึ่งผู้เขียนได้ประสพความสำเร็จคลี่คลายไปในทางที่ดี และอาจารย์ศิลป์ หิรินาม ผู้อำนวยการ
 ฝ่ายการศึกษาและสวัสดิการสังคมแห่งเทศบาลนครกรุงเทพ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้เขียน
 และให้เกียรติรับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

และผู้เขียนนี้ใคร่ขอกราบขอบพระคุณเป็นพิเศษอย่างยิ่งโดยเฉพาะแด่ท่านผู้ช่วย
 ศาสตราจารย์ ดร.จุมพล สวัสดิยากร ที่ได้ให้ความกรุณาและให้เกียรติเป็นพิเศษแก่ผู้เขียน
 เริ่มตั้งแต่ช่วยแนะนำหัวข้อเรื่องที่คุณเขียนจะทำการค้นคว้าและวิจัย แนะนำวิธีทางโครงการ
 วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ รวมถึงตลอดจนช่วยหาเอกสารค้นคว้า และแนะนำตำราต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบ
 การค้นคว้าด้วย และถึงแม้ว่าท่านจะดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการสภาวิจัยแห่งชาติ ซึ่งมีภาระ
 กิจที่จะต้องปฏิบัติมากมายอยู่แล้วก็ตาม ท่านก็ยังอุตสาหะรับเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัยให้
 ในเมื่อผู้เขียนขอความกรุณาจากท่าน และท่านก็ได้สละเวลาช่วยสนับสนุน ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิ
 พันธ์นี้เพื่อให้สำเร็จด้วยดีตลอดมา ผู้เขียนขอจารึกพระคุณของท่านไว้ให้ครบ เมตตา
 กรุณาแก่ผู้เขียนไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพยิ่ง

นอกจากท่านผู้ทูลถามข้างต้นแล้วยังมีท่านที่เคารพและเพื่อนร่วมงาน
 อีกมากมายที่ได้ช่วยหาหนังสือ เอกสารต่าง ๆ เพื่อประกอบการค้นคว้าของผู้เขียนคือ
 คุณภิญโญ บุณยรัตพันธุ์ หัวหน้าแผนกสันตนาการ เทศบาลนครกรุงเทพ คุณวิวัฒนา นวลสุวรรณ
 หัวหน้ากองบริการชุมชน กรมประชาสงเคราะห์ อาจารย์เออร์ดี นวลสุวรรณ อาจารย์สุพิศรา
 สุภาพ แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณสุชัชวาล นาคะทัต แห่งแผนกสันตนาการ
 เทศบาลนครกรุงเทพ คุณสายสัมพันธ์ ชันยปาดิต แห่งกองราชการสวนทองดิน กรมการปกครอง
 และเจ้าหน้าที่ของศูนย์เยาวชนลุมพินี ศูนย์เยาวชนสวนอ้อย ศูนย์เยาวชนเทเวศร์ ศูนย์
 เยาวชนวัดราชาธิวาส และศูนย์เยาวชนวัดราชสิงขร ผู้เขียนจึงใคร่ขอกราบขอบพระคุณและ
 ขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	๕
คำนำ.....	๗
สารบัญ จ.....	๙
รายการตารางประกอบ.....	๑๑
รายการแผนภูมิประกอบ.....	๑๒
บทนำ.....	๑๓
ความสำคัญของ เรื่อง.....	๑๓
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	๑๓
ขอบเขตการศึกษา.....	๑๓
วิธีการศึกษา.....	๑๓
การเสนอเรื่อง.....	๑๓
บทที่	
1. ความสำคัญของ เด็กและการปฏิบัติของสังคม.....	1
1.1 ความรับผิดชอบในการเสริมสร้าง เด็ก.....	5
1.2 การพัฒนาตามธรรมชาติของ เด็กและ เยาวชน.....	6
1.2.1 ทางร่างกาย.....	7
1.2.2 ทางจิตใจและอารมณ์.....	7
1.2.3 ทางสังคม.....	8
1.3 ความต้องการของ เด็กตามธรรมชาติ.....	9
สรุป.....	13
2. ศูนย์เยาวชนและวิวัฒนาการในประเทศไทย.....	14
2.1 สมัยก่อนอาณาจักรสุโขทัยและถึงสมัยอาณาจักร- ศรีอยุธยา.....	16

	หน้า
2.2 สมัยกรุงธนบุรีและรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ. 2300- 2411).....	20
2.3 สมัยกรุงเทพฯพระมหานครยุคปฏิรูป (พ.ศ. 2411- 2475).....	21
2.4 สมัยประชาธิปไตย พ.ศ. 2475.....	24
2.5 ระยะเวลาหลังสงครามโลกครั้งที่สอง.....	25
2.6 ปัญหาและการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสมัยใหม่.....	29
ก. สาเหตุทางสังคม.....	30
ข. สาเหตุทางครอบครัว.....	30
ค. สาเหตุทางการศึกษาและโรงเรียน.....	31
ง. ปัญหาเรื่องการเพิ่มของพลเมืองในเขต เทศบาลนครกรุงเทพ.....	31
2.7 วิธีการจัดตั้งเมื่อครั้งเริ่มแรก.....	32
2.8 การเริ่มจัดตั้งอย่างเป็นทางการ.....	35
สรุป.....	41
3. การจัดตั้งและการดำเนินงานเกี่ยวกับศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ	44
3.1 แนวนโยบายและหลักในการดำเนินการจัดตั้งศูนย์เยาวชน เทศบาลนครกรุงเทพ.....	44
3.2 หลักการจัดตั้งศูนย์เยาวชน.....	45
3.3 การเสนอเรื่องเพื่อขอจัดตั้งเป็นศูนย์เยาวชน.....	47
3.4 การจัดรูปขององค์การ.....	49
3.4.1 คณะกรรมการกลาง.....	49
3.4.2 คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน.....	52

3.4.3.	เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานศูนย์เยาวชน.....	55.
ก.	หน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานของศูนย์..	55.
ข.	หน้าที่ดำเนินงานเกี่ยวกับสมาชิกของศูนย์	56.
ค.	หน้าที่ในการปฏิบัติต่อครอบครัวของสมาชิก.....	56.
ง.	ประเภทของเจ้าหน้าที่.....	57.
จ.	การแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ของศูนย์.....	60.
3.5.	ระเบียบขอมังคัมของศูนย์เยาวชน.....	63.
3.6.	การเงินของศูนย์.....	64.
3.6.1.	เงินงบประมาณประจำปี.....	65.
3.6.2.	เงินรายได้ซึ่งศูนย์ได้รับโดยตรง.....	65.
3.7.	การตรวจตราควบคุมการปฏิบัติงานของศูนย์.....	67.
	สรุป.....	67.
4.	สมาชิกกับศูนย์เยาวชน.....	69.
4.1.	การกำหนดประเภทของสมาชิก.....	69.
4.2.	วิธีการสมัคร เขา เป็นสมาชิก.....	70.
4.3.	การออกจากสมาชิกและการสิ้นสุดของสมาชิกภาพ.....	72.
4.4.	เวลาทำการของศูนย์เยาวชน.....	73.
4.5.	กิจกรรมของศูนย์เยาวชน.....	74.
4.5.1.	กิจกรรมแบ่งตามลักษณะกิจการ.....	74.
4.5.2.	กิจกรรมที่แยกออกตามชนิดของการเล่นที่ให้ปฏิบัติอยู่เสมอขณะนี้.....	75.
4.6.	การแบ่งกลุ่มของสมาชิก เพื่อดำเนินกิจกรรม.....	76.

	หน้า
4.6.1 การแบ่งกลุ่มตามวัยของเด็ก.....	78
4.6.2 การแบ่งกลุ่มตามกิจกรรม.....	78
4.7 บทบาทของสมาชิกที่มีต่อศูนย์เยาวชน.....	80
4.7.1 จำนวนสมาชิก.....	80
4.7.2 จำนวนสมาชิกแยกตามเพศ.....	85
4.7.3 ฐานะทางสังคมของสมาชิก.....	86
4.7.4 การให้ความสนใจเกี่ยวกับกิจกรรมด้านต่าง ๆ...	87
4.7.5 การปฏิบัติตนของสมาชิกกับศูนย์.....	93
สรุป.....	94
5. สรุปปัญหาและข้อเสนอแนะ.....	95
5.1 โครงการระยะสั้น.....	95
5.2 โครงการระยะยาว.....	99
5.2.1 ปัญหาความจำเป็นที่ควรให้มีการจัดตั้งศูนย์.....	100
5.2.2 ปัญหาเรื่องการจัดตั้งศูนย์เยาวชน.....	101
5.2.3 ปัญหาเรื่องการจัดบุคคลากร.....	102
5.2.4 ปัญหาเรื่องเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์ต่าง ๆ..	104
5.2.5 ปัญหาเรื่องงบประมาณค่าใช้จ่ายและการเงิน....	108
5.2.6 ปัญหาวิธีจัดการและดำเนินกิจการ.....	108
5.2.7 ปัญหาด้านการประชาสัมพันธ์และเรื่องการขอรับ ความร่วมมือประสานงาน.....	111
5.2.8 ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ.....	112
 ภาคผนวก	
1. สำเนาหนังสือของ สันนิบาตเทศบาล เรื่องการจัดสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจของเยาวชน.....	113

2. สำเนาหนังสือของกระทรวงมหาดไทย เรื่องการจัดสถานที่ พักผ่อนหย่อนใจของเยาวชน.....	115
3. ตัวอย่างคำสั่งแต่งตั้งกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน.....	116
4. ระเบียบเทศบาลนครกรุงเทพว่าด้วยการดำเนินงานของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน และศูนย์พักผ่อนหย่อนใจของ เทศบาลนครกรุงเทพ พ.ศ. 2508.....	117
5. ขอบบังคับ ก.ท.ที่ 44/2512.....	120
6. แบบฟอร์มคำสั่งแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์เยาวชน.....	123
7. แบบฟอร์มระเบียบการเงิน.....	124
8. ขอบบังคับศูนย์เยาวชนดุสิต.....	127
9. แบบฟอร์มในสมัครเข้าเป็นสมาชิกของศูนย์เยาวชน.....	134
10. ใบทะเบียนรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกของศูนย์เยาวชน ตัวอย่าง ทะเบียนสมาชิก.....	137
11. แบบรายงานการจัดกิจกรรมในรอบสัปดาห์และรอบเดือน.....	138
บรรณานุกรม.....	139
ประวัติผู้เขียน.....	151

บทที่	รายการตารางประกอบ	หน้า
		หน้า
1	แสดงจำนวนอัตราและตำแหน่งพนักงานเทศบาลของ แผนกสันตนาการปี 2513	61.
2	แสดงจำนวนสมาชิกศูนย์เยาวชน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2503 - 2513	81.
3	ตารางกิจกรรมประเภทกิจกรรมกีฬาแสดงจำนวนเฉลี่ยของ ผู้มาร่วมในอัตราร้อยละ	88.
4	แสดงจำนวนร้อยละของผู้มาร่วมกิจกรรมคานนาฏศิลป์	90.
5	แสดงจำนวนร้อยละของผู้มาร่วมกิจกรรมคานทองสมุค	91.
6	แสดงจำนวนร้อยละของผู้มาร่วมกิจกรรมคานหัตถศึกษา.....	92.

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	ความหนาแน่นของประชากรแต่ละตำบล ในเขตเทศบาลนคร— กรุงเทพ พ.ศ.2512	33.
2	แผนภูมิแสดงสายการบังคับบัญชาศูนย์เยาวชนของเทศบาล นครกรุงเทพ.....	52.
3	กราฟแสดงจำนวนสมาชิกศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ ตั้งแต่ พ.ศ.2503 — 2513	82.
4	กราฟแสดงจำนวนสมาชิกศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ ตั้งแต่ พ.ศ.2503 — 2513 แสดงจำนวนเปรียบเทียบสมาชิก ชายกับหญิง.....	84.
5	แผนภูมิตามสายการบังคับบัญชา ตามรูปใหม่	97.

"วัยเด็ก เป็นวัยสำหรับชวนหาความรู้และความดีใส่ตัว เพื่อเป็นรากฐาน
การดำเนินชีวิต และทำประโยชน์ในภายหน้า

เยาวชนอย่าปล่อยให้เวลาวิ่งไปเปล่า เพราะการกระทำเช่นนั้นเป็นการ
ทำลายตนเอง ทำลายสังคมและส่วนรวม"

พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

23 พฤศจิกายน 2513

(พระราชหัตถเลขาของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพล อดุลยเดช
พระราชทานเป็นคำขวัญแก่เด็ก เนื่องในโอกาสวันเด็กแห่งชาติ ประจำปี 2514 ซึ่งคณะ
กรรมการจัดงานฉลองวันเด็กแห่งชาติประจำปี 2514 อัญเชิญลงพิมพ์ไว้ในหนังสือ
"วันเด็ก 2514")

ความสำคัญของเรื่อง

ปัจจุบันเป็นที่ทราบกันว่ารัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของ เด็กและเยาวชนที่มีต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าของโลกซึ่งกำลังก้าวไปอย่างไม่หยุดยั้ง จนกระทั่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้านต่าง ๆ อย่างมากมาย เด็กและเยาวชนซึ่งเปรียบเสมือนคนพืชที่เพิ่งจะเจริญเติบโตก็พยายามที่จะรับการเปลี่ยนแปลงนั้นเปรียบเสมือนต้นไม้พยายามชูช่อต้น เขาหาแสงสว่างแห่งดวงอาทิตย์อย่างมากที่สุด ซึ่งมักจะพบว่าคนพืชเหล่านั้น บางครั้งก็ตั้งตรงชูช่อสวยงามและในบางครั้งก็โอนเอนไปคนละทิศละทาง เด็กก็เช่นเดียวกันอาจจะรับการเปลี่ยนแปลงที่ผิดหรือถูกก็ได้ ดังนั้นจึง เป็นหน้าที่ของสังคมที่จะจัดให้เด็กได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถูกส่งเสริมและสนับสนุนเด็กให้รู้จักประพฤติกฎและปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควร เปรียบเสมือนแสงอาทิตย์ซึ่งจะส่องสว่าง นำทางให้พืชชูช่อและงดงามสะพรั่งตั้งตรง และในยามที่โลกกำลังหมุนไปข้างหน้าอย่างรวดเร็ว เช่นนี้ จะเห็นว่าจากเหตุการณ์ปรากฏ เป็นชาวอยู่เสมอ เป็นชาวเกี่ยวกับเยาวชนและบุคคลวัยรุ่นประพฤติกฎเสียหายมากขึ้นทุกที โดยเฉพาะในเขตกรุงเทพมหานคร อันเป็นเมืองซึ่งถูกจักรรีแห่งความผันแปรของสังคมสมัยใหม่เข้าปกคลุมมากที่สุด ก็กำลังเผชิญปัญหาใหม่ เป็นปัญหาในการปกครองบ้านเมืองต่อไปในวันข้างหน้า

โดยที่เทศบาลเป็นสถาบันทางการปกครองชั้นมูลฐานตามระบอบประชาธิปไตย มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากกว่าสถาบันอื่น และยังมีหน้าที่โดยตรงที่จะทำนุบำรุงความสุขของประชาชน¹ ฝึกอบรมเด็กและเยาวชน ตลอดจนจัดหาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจและเล่นกีฬา หรือหาสถานที่พักให้เด็กใช้เวลาว่างทำกิจกรรมให้เป็นประโยชน์ หรือที่เรียกว่า

¹ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2498

Public Recreation เป็นหน้าที่พื้นฐานของเทศบาลด้วย ² และตามพระราชบัญญัติเทศบาลก็ถือเป็นหน้าที่ที่จะปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าตามหน้าที่เทศบาลนครมีหน้าที่ต้องทำคือ "ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม" ³ ประการหนึ่ง และยังมีใครระบุไว้อีกว่า "ให้มีการบำรุงส่งเสริมการค้าและเด็ก" ⁴ อีกประการหนึ่งด้วย นอกจากนั้นแล้วเทศบาลนครยังมีกิจการที่อาจทำได้คือการกระทำตามหน้าที่ ๆ กฎหมายกำหนดไว้ ⁵ และสำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมเด็กก็ให้มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์นั้น พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังระบุไว้ว่า "ให้มีและบำรุงสถานที่สำหรับการกีฬาและพลศึกษา" ⁶ "ให้มีและบำรุงสวนสาธารณะและสวนสัตว์" ⁶

ฉะนั้นการที่เทศบาลนครกรุงเทพได้จัดตั้งศูนย์เยาวชนขึ้น จึงถือว่าใคร่ครวญไปตามนโยบายที่ดังกล่าวข้างต้น และเป็นบริการสังคมที่จำเป็นในประเทศที่กำลังพัฒนาในปัจจุบัน ทั้งยังเป็นบริการที่ให้กับคนกลุ่มใหญ่ที่กำลังประสบปัญหาหลายประการ ⁷ และเพื่อให้เป็นศูนย์กลางสำหรับเยาวชนได้ใช้เวลาว่างจากการศึกษาเล่าเรียนหรือประกอบกิจการอื่นใด ให้เกิดประโยชน์จากกิจกรรมของศูนย์ เป็นการจัดทำให้เยาวชนรู้จักใช้ชีวิตสังคมที่ถูกต้อง ⁸ และเป็นการส่งเสริมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของประเทศ แต่กิจการเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ จะเป็นไปตามนโยบายและวัตถุประสงค์ตลอดจนบรรลุลดลงตามความมุ่งหมายดังกล่าว หรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานขององค์การ ถ้ามีหลักการในการดำเนินวิธีการปฏิบัติงาน การจัดงานบุคคล ตลอดจนความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศูนย์นั้นว่ามีประสิทธิภาพ

² George D. Butler, Introduction to Community Recreation (New York, Mac Graw Hill Co., 1967), pp. 66

³ พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2498 และ พ.ศ.2499 มาตรา 56

⁴ เรื่องเดียวกัน มาตราเดียวกัน

⁵ เรื่องเดียวกัน มาตราเดียวกัน

⁶ เรื่องเดียวกัน มาตรา 54 (8) และ (9)

⁷ UNICEFF, Children of the Developing Countries (London, Thomas Nelson and Sons Ltd., 1964), pp. 92

⁸ พลเรือตรี ชลิต กุลกามัชร คำขวัญในหนังสือที่ระลึกวันเปิดศูนย์เยาวชนสวนอ้อย (พระนคร, โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2512) ไม่ปรากฏหน้า

แค่นั้นเพียงไร

ความมุ่งหมายในการศึกษา

ในการ เรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้เขียนได้กำหนดความมุ่งหมายในการศึกษาไว้ดังนี้คือ

1. เพื่อทราบถึงประวัติและวิวัฒนาการของศูนย์เยาวชนว่าเป็นมาอย่างไร
2. เพื่อทราบถึงวัตถุประสงค์การจัดตั้งศูนย์เยาวชนและวิธีจัดการบริการศูนย์เยาวชนว่าเป็นอย่างไร
3. เพื่อทราบถึงบริการที่ศูนย์เยาวชนจัดดำเนินการและความสนใจของสมาชิกศูนย์เยาวชนว่าสนใจมากน้อยเพียงไร
4. เพื่อทราบถึงศูนย์เยาวชนได้ประสพผลสำเร็จในการบริหารเท่าไร
5. เพื่อเสนอแนะแก้ไขปรับปรุงการบริหารงานศูนย์เยาวชนให้มีประสิทธิภาพ

ยิ่งขึ้น

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาและวิจัย เรื่องการบริหารงานศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ ผู้เขียนจะศึกษา เฉพาะการบริหารงานของศูนย์เยาวชนนับตั้งแต่เริ่มก่อตั้งศูนย์เยาวชนขึ้นครั้งแรก คือ ปี พ.ศ. 2503 ถึง พ.ศ. 2513 เท่านั้น คือระยะในรอบ 10 ปี ตั้งแต่เริ่มจัดตั้งศูนย์เยาวชน การศึกษาวิจัยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิจัยศูนย์เยาวชนของ เทศบาลนคร-กรุงเทพโดยทั่วไป มิได้มุ่งเฉพาะกรณีศูนย์ใดศูนย์หนึ่งเป็นพิเศษ สำหรับแนวโน้มของผู้เขียนนั้นจะศึกษาโดยวิธีการนำเอาพฤติกรรมทางสังคม (Social Behavior) และจิตวิทยา (Psychology) มาเป็นเครื่องมือวิเคราะห์ด้วย ฉะนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องอธิบายตั้งแต่ความเป็นมาของสังคมไทยแต่โบราณในค่านิยมธรรมเนียมประเพณี แล้วจึงกล่าวถึงเรื่องวิวัฒนาการของศูนย์เยาวชนในประเทศ ต่อจากนั้นก็กล่าวถึงหลักการดำเนินงานของศูนย์เยาวชนในขณะปัจจุบันนี้ว่ามีอะไรบ้างในรายละเอียด

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องการบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพมหานคร
ใช้วิธีการศึกษาดังนี้

1. คนควาจากตำราภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ เช่น หนังสือเอกสาร
การประชุมสัมมนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ วารสาร จุลสาร ฯลฯ
2. การสำรวจวิจัยนอกสถานที่ เช่น เก็บสถิติตัวเลข ข้อมูลต่าง ๆ ตลอดจน
งานตามศูนย์เยาวชนต่าง ๆ เพื่อทราบข้อเท็จจริงที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน
3. สนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้เชี่ยวชาญและคุณเคยกับกิจการงาน
สมาชิกตามศูนย์เยาวชน เพื่อทราบความต้องการและปัญหาต่าง ๆ จากสมาชิก
4. สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ และผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่รับผิดชอบในงานด้านนี้โดยตรง
5. จากการสังเกตการณ์โดยได้ไปสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของศูนย์เยาวชน
บางศูนย์ว่าปฏิบัติงานอย่างไร มีกิจกรรมอย่างไรบ้างและความสนใจของสมาชิก

การเสนอเรื่อง

บทที่ 1 กล่าวถึงความสำคัญของเด็กและการปฏิบัติของสังคม โดยชี้ให้เห็นว่า
เด็กมีความสำคัญต่อสังคมอย่างไร และสังคมควรที่จะรับรู้และเข้าใจธรรมชาติของการเป็น
เด็กและให้เด็กได้แสดงออกให้เป็นไปตามธรรมชาติด้วยดี

บทที่ 2 กล่าวถึงความหมายของศูนย์เยาวชน และวิวัฒนาการของศูนย์เยาวชน
ตั้งแต่สมัยโบราณมาจนกระทั่งถึงสมัยปัจจุบัน

บทที่ 3 กล่าวถึงการบริหารงานของศูนย์เยาวชนเทศบาลนครกรุงเทพ ว่ามีแนว
นโยบายและหลักการในการจัดตั้งและวิธีการพร้อมทั้งอธิบายรายละเอียดในเรื่องรูปของ
องค์การ และระบบการบังคับบัญชา ตลอดจนวิธีการปฏิบัติงาน

บทที่ 4 กล่าวถึงสมาชิกกับศูนย์เยาวชน ว่าควยการกำหนดประเภทของสมาชิก
วิธีการสมัคร เขาเป็นสมาชิก การดำเนินกิจการของศูนย์ ตลอดจนบทบาทของสมาชิกที่มีต่อ
ศูนย์

บทที่ 5 เป็นบทสรุป และเสนอข้อคิดเห็น ผู้เขียนได้สรุปปัญหาสาระสำคัญของวิทยานิพนธ์ที่ได้เรียบเรียงมาพร้อมทั้งเสนอข้อแก้ไขในปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริหารงานศูนย์เยาวชนของเทศบาลนครกรุงเทพ เพื่อเป็นแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป